

რედაქცია

მონღინის (აბს-ბატის) მედანიზე, შორანოვის ხელში.

ხელის-მომწერა

რედაქციაში და სტ. მელიქიშვილის სტამბაში. შალკის გარეშე მცხოვრებთათვის: ВЪ ТѢЛѢ. ВЪ РЕДАКЦІИ ГАЗЕТЫ „Дროზდა“.

გაზეთის უასი

წელიწადში — 8 მან., ნახევარ წელიწადში — 4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან. ცალკე ნომერი — ერთი შაური.

დროშა

გამოდის კვირკობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით

განცხადება

მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და ურარულს ენებზე.

განცხადების უასი

დღი ასრებით, ასოზე — 1 კაპ., ასო-მთავრულით, სტრიქონზე — 8 კაპ., ციცეროთი, სტრიქ. — 5 კაპ., პეტიტით — 4 კაპ.

ით საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გასწორებს და შეამოკლებს გამოგზავნილ ხტატიებს. დაუბეჭდელი ხტატი ავტომატურად დაუბრუნდება.

საქართველო

ჩვენი უხეირობა

სასიამოვნოა ზაფხულის გატარება სოფლათ. მაგრამ ერთსა და იმავე ადგილას ყოფნა კი მალე მოსწყინდება იმას, რომელსაც არაფერი არ აწუხებს, დარდი არა აქვს აგრე რიგათ ზაფხულის მოსავლის შემოკრებისა, რადგან იმის მაგივრად სხვა მუშაობს და ის პირ-დადებული და გაბტყელებული ზის სახლში და, ნაბუქადონოსორივით ამპარტავენულად ჯიბეში ხელზე ჩაწყობილი, ბოლოთს ჰკრამს სახლის მოაჯირზედ, ან არა და ჩართუქვსულად დააკანკურებს ცხენსა.

როგორ სასიამოვნო არ არის თვალისთვინ ათას ფრად აჭრალავე-ბული მინდვრები და ველები! შანას თავი დაუკიდნია, მიგრებილ-მოგრებილია ქარის გადამკედ და შესტყერის გლეხის ნამგალს; სიმინდი, ფეტვი, ვენახები, ხეხილი და სხვა ნაგვიანევი მიწის მოსავალი მწვანეთ ბიბინობს, თვალს სჭრის და სტაცებს მოცქერალსა. — ხარობს და ფუფუნებს ბუნება მცენარეთა!

შრინველებიც, აღტაცებულნი ბუნების აღუწერელი მშვენიერებით, ათასნაირად სტვენენ და გულს უხალისებენ, და ხან დარდით და ხან გაუგებარის სიხარულით უფებენ საცოდავ გლეხს — მუდამ მინდვრის შეილს და მუშას — სულსა და გულსა: აქ გვრიტი შემჯდარა ნერგზედ და დაძლულუნებს თავის ხუნდებს — ბარტყებს; იქ ტოროლა ისარივით გაქანება მალლა და მორთავს გულის საკლავს გალობას; მწყერი — ეს „პურის მტერი“ — ჰკაკიკით მიგოგამს და მიუძღვის „ჩოჩრებს“, როგორც ჩვენში ეძახიან მწყირს ბარტყებს; ცქვიტი მერცხალი დაჭრის და სიცოცხლეს უშრობს სხვა და სხვა მწყერებს.

თვითველ ფენის გადადგმაზე ადამიანის თვალის შენიშნავს, რომ ყოველი სულ-დგმული, დიდი თუ პატარა, იბრძვის ცხოვრებისათვის სხვა და სხვა ნაირად. შესანიშნავი სხვა და სხვა ფერობაა ბუნებაში!

როგორ არ გართობს მოცქერალის თვალს და მათანავე ეს მრავალფერობა ბუნებისა არ ჩააფიქრებს კაცს ჩვენ ერთ ფეროვან ცხოვრებაზედ?

მიუბრუნდეთ ჩვენი სოფლების ცხოვრებას. მიუბრუნდეთ კან-დახეთქილ და შრომისაგან დასილაქებულ გლეხს.

შვედაროთ ამის უფერული, ჟანგი-

ანი, შემაწუხებელი ცხოვრება ბუნების სიმშვენიერესთან, მისს მრავალფეროვნობასთან!

შენვალთ სოფლათ თუ არა, თქვენ თვალს წარმოუდგება ისევე ის მწუნარება გლეხისა, რაშიაც აქამომდე იმყოფებოდა. სიცოცხლის ძარღვის ცემა ისევე სუსტი და უიმედოვნო; შრომა, ოფლის წურვა განუწყვეტელი, მაგრამ განუწყვეტელივე სიღარიბე. ბრძელდება და გრძელდება ეს ასეთი მდგომარეობა იმისი, „არსაიღამ ხმა, არსაით ძხილი“ პოეტისა არ იყვის: მშველელს ჯანი გაეზრდეს, არსაით ცარიელი ლიტონი სიტყვით გულის შემატყვივარი, ისეთი გულის შემატყვივარი, რომელიც ხალხთნ იცხოვრებს, შეეწევა იმის ეკონომიური დაჭირებისაგან თავის გამოხსნას...

სძინავს ჩვენ ქართველს — განათლებულ თუ გაუნათლებელს — მღვთათა ძილითა. „შურს არაინ იბერტყავს ქართველის ეკონომიური და ამისა გამო გონებით დაეარდნილობაზედ. ბევსმის შორიდგან, — ისიც, მკითხველო, შორიდგან, — თითო-ოროლა ხმა, სიტყვა თანაგრძობისა.

რა გამოვიდა შორიდგან ძხილით? სიტყვა სიტყვათვე რჩება. ათასი ელაპარაკე უდაბნო ალაგას ტყეს, კლდეებს, — ცარიელი გამოძხილის მეტი არა დაიბადებარა; ჩივილის უნაყოფოდ ამ გვარი შრომა. უდაბნოში კიდევ გამოძახილი ისმის, ხმას გაძღვეს მთა, ტყე; მაგრამ ჩვენ ცხოვრებაში რომ სრულებით ამ გვარს ვერას ვხედავთ? თუმცა ბევრს ყვირიან, ლაპარაკობენ, გულ-მხურვალედ ებრძვიან მეღნით და კალმით ჩვენი ცხოვრების გაუმჯობესობის დამაბრკოლებელ მიზეზებს, მობანე არაინა ჰყავთ. მიდის ფუქად შრომა და კალმის ფხატუნა! ქართველების მომეტებულმა ნაწილმა სრულიად არ იცის, რა ხდება მისს გულისათვის.

მიდის ყოველისფერი ფუქად. არა ჰყავთ ხმის ამომღებლებს მობანე, ამ ტომ რომ ძრიელ შორიდგან ისმის ეს ხმა. ამ ადგილიდგან, სადაც ეს ხმები იბადება, ჩვენამდინ, სოფლებამდინ, მხოლოდ ნაწყვეტ-ნაწყვეტად, გაუგებრად ისმის.

ჩვენი ცოტად თუ ბევრად განათლებულნი პირნი შექუჩებულან ერთს ადგილს, თფილისში. სხედან კაბინეტებში, ან რომელიმე სასამართლოს კანცელარიის სტოლზედ. ხანდისხან, როდესაც კუჩაში გამოივლიან, მიიხედ-მოიხედავენ აქეთ-იქით და ძალა-უნებურად დაიწყებენ სჯას ხელების შლით, თითქოს გულ-მხურ-

ვალეთაც გლეხ-კაცობის დაჩაგრულობაზედ, მისს მალე გაუმჯობესობაზედ. მსევე ყმარწვილები კანცელარიაში კატასავით შესტყერიან ხელებში საწყალ გლეხს, რა არის — ავგოჯოთ რამეო.

ბლებ-კაცობა ხომ არა კითხულობს გაზეთებს („სასოფლო ბაზეთსა“ და „მუთნის დედას“), რომლებიც იმას მიზნის; მაგრამ მოხდება, რომ რომელიმე წერა-კითხვის საკმაოდ მცოდნე პირი იპოვება რომელსამე სოფელში და ეს წუკითხავს სტატისს. ამ ზოგიერთებამაც რომ გაიგონ, რომ ზოგჯერ იმათთანა პირთაგან იწერება გულ-მხურვალედ დაწერილი სტატიები, რომლებიც ადგილობრივ ცარცვა-გლეჯის და ცარიელი ლაპარაკის მეტს არას აკეთებენ, გეფიცებით, ხელსაც არ მოჰკიდებენ გაზეთს, და ამ გვარად იმ პირთ შრომა უარგებლოდ გაივლის.

მე მქონდა შემთხვევა, ჩემის საკუთარის საქმის გამო, ყოფნად ერთ ზეძო მართლის სოფელში. ამ სოფლის მღვდელი ჰკუას თურმე ჩემობს, განათლებაში სდებს თავსა. მაგრამ ამის სიტყვაში და საქმეში გაუფალი უფსკრული სდევს. ეს ხალხში იდგა და ელაპარაკებოდა ურთიერთის შეწვენაზედ, სიყვარულზედ.

— საყვარელო შეილებო, თქვენ ისრე მდიდრები არა ხართ, რომ ერთმანეთის თავს არა საჭიროებდეთ, ამბობდა მღვდელი; ერთს რომ გაუჭირდეს რამე, ან ერთს მეორის ვალი რამე ემართოს, არ უნდა შეაწყუბოს.

მართმა გლეხმა აღარ დააცალა ამხედ მომეტებული ლაპარაკი და — როგორც ჩვენში იტყვიან — ყორონტში სწვდა: წამოდგა წინ, დაეყუდა ჯიხზედ და ომანიანად უთხრა:

— ჯერ შენ უნდა გვიჩვენო მაგალითი და მერმე ჩვენგან მოითხოვე. ჩვენ, შენი ჭირიმი, ერთი რეგენი ხალხნი ვართ, ავისა არა გავგეგებარა და კარგისა... როგორ არ უნდა სთქვას კაცმა, შენ არ იყავი რომ ნახევარ კოდი დრამისთვის კინალამა ზეკუტია ჩამიყენე სახლშია? აბა, რა დაჯერება შენი!

მართლაც და ეს სულიერი მამა, როგორც შემდეგში გეგვი, ხალხს ძრიელ სჯერებია. იმის ბაასს არც როდის არა ვითარიმე კეთილი შედეგი არა ჰქონია, რადგან: ც საქმით „მრულე“ ყოფილა. ამისთანა პირებმა, რასაკვირველია, რაც უნდა სთქვან ხალხშია, არ მიიღება, არ ექნება ჯეროვანი შედეგოქმედება.

ს. ბ — ძე
(დასასრული შემდეგში)

დღიური

□ ძველანის ფოჩტის გამგეობა აცხადებს, რომ ამ თვის 15-დამ ფოჩტა რომ ტოვო-მლადიკავასის რკინის გზის საშუალებით მილი-მოლისო.

პეტერბურლის ფოჩტა თფილისში ახლა მეექვსე დღეზე მოდის და მოსკოვიანა — შეხუთებე.

□ მასულ პარასკევს, აგვისტოს 22-ს, აქაურ საზაფხულო თეატრში იყო კონცერტი და სპექტაკლი მარშანსკის მცხოვრებლების სასარგებლოთ. სპექტაკლის გამართვა, ქალაქის დროებითი მოთავის უფ. შლი-მირზოვის თხოვნით, სომხური სტენის მოყვარეთა იკისრეს, რომელთაც უფ. სუნდუკიანციის კომედიის „პეპოს“ მეორე მოქმედება წარმოადგინეს. მაყურებლების რიცხვი საკმაოთ იყო, ასე რომ ცეცხლისაგან დაზიანებულ მარშანსკელების სასარგებლოთ 150 მანეთამდი დარჩებოდათ.

□ მართს უბედურს შემთხვევას გეწერენ მუთათისიდან: ამ ორი კვირის წინათ იქაურ სასტუმროში „ძოლხიდან“ ჩამომხტარა ადგილობრივი გიმნაზიის წემეცური ფნის მასწავლებელი, რომელიც ამ ორი კვირის განმავლობაში წყნარად და მშვიდობიანათ ცხოვრებდა თურმე ამ სასტუმროში. ამ თვის 21-ს, დილის 6 საათზე, ფენის ადგილიდან სახლის სახურავზე გასულა თურმე ეს კაცი, იქიდან გადაეარდნილა და ქუჩაზე დაცემულა. თაგ-პირ დამტყრეული მამაკედევი საავათმყოფოში წაუყვანიათ და, როგორც ექიმები ამბობენო, ვერ გადარჩებოა.

□ მეორე უბედურს შემთხვევას სამეგრელოდამ გეწერენ:

სოფ. ს ჩაჩიბაოში (ახალ-სენაკის ახლოს) ერთი მოხუცებული ჩაჩიბაია ცხოვრებს. ამ ჩაჩიბაიას შერისხული ეჭი ჰყვანდა, რომელსაც არა ვი თარ საცხოვრებელ ლონის-ძიებას არ აძლევდა თურმე მამულიდგან. აგვისტოს 11-ს ამ ეჭის მოუტაცნია მამის ტყილამ ერთი გარანდული ფიცარი, რომელიც უნდა გაეყიდნა. ზაბრაზებულ მამას უთქვამს: „იმ ფიცარს ჩემი შეილის კუბოთ გავაკეთებო!“ მამოდვენებია შეილს და ისეთ ნაირად დაუკრავს კეტი თავში, საწყალი ახალგაზდა ეჭი იქვე მომკვდარა.

□ ხაშურის ტანციოდამ ისეთი უწყსოებისა და ხშირ ქურდობის ამბავი მოგვდის, რომ ბგზავრი გულ-

№ 18 სექტემბერი
 ბურღში და უმარხავთ ერთი ნიჭიერი მწერალი მასილ ქუროჩინი (სატირული გაზეთის „ნიკრის“ რედაქტორი და ბერანჟეს ლექსების მთარგმნელი) მიცვალებული იმ ვე (მოლკოვის) სასაფლაოზე დაუძარხავთ, სადაც საუკეთესო რუსეთის მწერლებია დამარხული (ბელინსკი, დობროლიუბოვი და პისარევი). მასვენებაზე ბევრი რუსის მწერლები დასწრებიან და „ბირჟის შუყვების“ რედაქტორს უფ. პოლეტიკას სიტყვა წარმოუთქვამს. ამბობენ, რომ მიცვალებული ექიმის გაუფრთხილებლობით იყო მოწამლული და იმით მოკვდა.

როგორც ერთი რუსული გაზეთი გვაცნობებს, მმართველობას გზარხავა აქვს, რომ ყველა ნოტარიუსების კონტორაში „საჩივრის ქურნალი“ გააჩინოს, რომელშიაც ყველას, ვისაც რამ უკმაყოფილება ან საჩივარი ექნება ნოტარიუსზე, შეუძლიან ჩაწეროს. ამ გვარი საშუალებით, მთავრობას იმედი აქვს მოსპოს უკანონოდ ფულის გადახდევენება, რომლისთვისაც ზოგიერთ ნოტარიუსებს ძალიან ხშირად უჩივიან.

თურქისტანის ლენერალ-ლუბერნატორი ჟონ ძაუჭმანი იმ არეულობაზე, რომელიც ამ ქვეყანაშია, სხვათა შორის, იწერება, რომ რუსის ჯარმა დაამარცხა 5,000 აჯანყებულის ჯარები და ახლა მეჯავით ხოჯენტრადამ ქოკანში მიედევარო და იმედი მაქვს, რომ მოკლე ხანში ეს არეულობა სრულიად დაეაშვილებოდა.

რუსული ქვეყნები

ოსმალეთი. სტამბოლი, 2 აგვისტოს („დროების“ კორესპონდენცია). ოსტომანის იმპერია ავთომყოფობს. სწეულება, რომელითაც იგი შეუძლებლობს, მდგომარეობს ხალხის დაღარიბებულს მდგომარეობაში და მმართველობის ფინანსიურს კრიზისში. ამ გვარ გაჭირვებაში ხალხი შესჩერებია მმართველობას და მმართველობა ხალხს, ერთი მეორესაგან მოელის განმაკურნებელ ძალას.

შს შეუძლებლობა ოსმალის სახელმწიფოსა არ არის ახალი მოვლენა მის ცხოვრებაში: იმას აქვს ქრონიკული ხასიათი; მაგრამ ამ ქვეყანაში უფრო განძლიერდა.

შინ არის მიზნები ოსმალის ამ გვარი მდგომარეობისა? რასაკვირველია, მმართველობა და არა ხალხი, ის მმართველობა, რომლის წარმომადგენელი თავიანთი ანკარული მიდრეკილებით, განცხრობითი ცხოვრებით და უმეცრებითა აუძლურებენ ზნეობითად და ეკონომიურად მთელ სახელმწიფოს და ავღებენ მას გამოუხსნელ ვალში, რომლის გარდამხდელად, რასა-

დამშვიდებით ვერ მოისვენებს თურქი იქაურს სასტუმროებში. მართი კორესპონდენტი გეწერს, რომ ამ გახშირებულ ქურდობაში და უწყისობებში არა მცირედი მონაწილეობა აქაურს მამასახლისს მიეწერება.

„დროების“ კორესპონდენცია

ბორო, 22 აგვისტოს

როგორც იქნა, ელირსა ბოროც ერთ ქართულ წარმოდგენას. ამ თვეში წარმოდგენით, როგორც გაეფონე, ღარიბი სტუდენტების სასარგებლოდ, ბ. შიხისთვის „ძღვალთქიმი“ და „შინამაჩინის ძედი“ და ხარჯს გარდა აუღიათ სამი თუმანი.

ღიდი თაყბატიჟი დაუწყიათ თურქებში, ნამეტურ ვაჟებს, წარმოდგენაში მონაწილეობის მიღებისათვის, მაგრამ ბევრი „შენი კირიმის“ შემდეგ, როგორც იყო, გაუბედნიათ და კარგათაც წარმოდგენათ, ასე რომ საზოგადოებას უთქვამს, ასე არ გვეგონა, თორემ უფრო ბლომად დაესწრებოდა საზოგადოება. საზოგადოათ თვითვეულ აქტიორს კარგათ შეუსრულებია თვისი როლი, მაგრამ განსაკუთრებითი ყურადღება საზოგადოებისა მიუქცევია ნ. ბაბუნია ქალს, რომელსაც სწორეთ მოსაწონრად აუარულებია თავის როლი.

მხურვალის გულით ვისურვებთ, რომ ამ გვარი წარმოდგენები კვლავ გაიმეორონ და ეს არ იქნეს თავი და დასასრული ამ გვარი საქმისა.

თეოდ. ძანდელაძე

ქართული წიგნების მალაზიასი

ვისაც ახსოვს, „დროებაში“ გაკერით იყო ამას წინეთ მოხსენებული ორიოდ სიტყვა ქართულ წიგნების მალაზიასზე. ამ მალაზიას მნიშვნელობაზედ მე მინდა ესთქვა კიდევ რამდენიმე სიტყვა იმ კაცების მოსამენით, ვისაც ცოტაოდნათ გული შესტკივათ ჩვენს საზოგადო მდგომარეობაზე.

ჩვენში ახალი საქმეა ქართული წიგნების მალაზიის და არსება. პოველს ამისთანა საქმეს, როგორც ყოველგან საზოგადოდ, ჩვენში უფრო, სარგებლის მაგიერ, ზარალი მოსდევს, რასაკვირველია კომმერციული მხრით. ეს ცხადია. მაგრამ, თუ კი იმას მაიღებთ მხედველობაში, როგორი საქროებაა ეხლა ჩვენს საზოგადოებაში ქართული წიგნების გავრცელება, მაშინ ჩვენ უნებლიეთ გვაფიწყდება პირადი სარგებლობისადმი ლტოლვილება. ამით ის არ მინდა ესთქვა, ამ გვარ საქმეში კომმერციული მიზანი საჭირო არ არის—მეთქი, არა. ღიან საჭიროა და მიუცილებელიც, მაგრამ ჩვენს სახეში ამ მიზანს უკანასკნელი ადგილი უჭირავს.

როგორც ერთს მეგრულ არაკში გამოიხატება: „ლორენთი მიშველია“, როცა მეგრული წყალში ჩაეარდა, ხელები ნებაზე მიუშვა და წყლის

სიღრმეში ინთქმებოდა, რომ ის ერთს უეცარს ხმას არ გადაერჩინა: „მეგრელო, ხელი გააქნიე და გადარჩები დახრობასო.“ — უზრუნველობა საზოგადო ხედრია ქართველებისა, იფიქრებ და კარგათ რომ გადახედავებლანდელ ჩვენს ცხოვრებასა, თითქმის რწმუნდები ამის სინამდვილეში და წამოროტავ მართლა, რომ ზეცას ურგუნებია ქართველებისათვის წილად თვით მდგომარეობაზე მოუფიქრებლობა. და უნდა ვეუცადოთ ზეციურ საიდუმლო ხმას, შეტი რა დადგერჩინა, თუ ჩვენით ვერა მიეხედით; მაგრამ პირღებისა და გულხელ-დაკრფილებისათვისა ზღვის ტალღა უმოწყალოა.

რც ზევით ესთქვით, თითქმის ფაქტი გვეუბნება ამას ქართველზე; მაგრამ მე კიდევ ჩემთვის სხვა ჰაზრი მაქვს შედგენილი: ბევრი ფაქტით თავის შეწუხება, ხომ არა და არა, მაგრამ არც ასე სულ წყალ წაღებულია ქართველი. ხანდისხან. ხომ ერთხელ-ორჯელ მაინც წელიწადში—მოუვა ერთი ქეიფი და ინატრებს რომელიმე წიგნის წაკითხვას. მაშინ იმ—ცხელს თუ არა, თვით გულზე თუ ვერ შეასრულა თავისი ნატრა, წადილი, ხომ გაგრილდა მისი გული? ხშირად შემხედრია. რომ ვენმეს მოსვლია სურვილი ჰქონდეს რაიმე წიგნი, ან უთქვამს: ეს და ეს წიგნი რომ მქონდეს, მილიონად მიღირსო. სიტყვები: „რამე წიგნი და მილიონად მიღირს“ ისეთ კეთილშობილურ ლტოლვილებას გვიხატვენ, რომ არ შეიძლება უარეყოთ საქროება შესახებ ქართული წიგნების გავრცელებისა და წინააღმდეგ ამისა, რომ არ მოგვიდოთ ხელი ამ საქმეს.

პი ყველა ამ გარემოებებმა დაჰბადეს ჩვენში ის ჰაზრი, რომ დაგვეარსებია საქართველოს საშუალო ადგილზე ისეთი წიგნის მალაზია, რომელსაც დაეკმაყოფილება ყველა ქართული ენის მოყვარე და შესწავლის მსურველი ქართველები, რომლებიც ქართულს ენას უყურებენ, როგორც ერთს უმთავრესს მფეთქავ ძარდეს ჩვენი არსებობისას, და გაეადვილებინა მოპოვება ყველა იმ ქართული წიგნებისა, რომლებიც უმეტესმა ნაწილმა არც სხელი იცის და არც ის—თუ ქართულ ენაზე რამე წიგნია გამოცემული.

ამნაირად ეს მალაზია, როგორც ზევით ესთქვი, ერთის მხრით გაუადვილებს ყველა მსურველებს ქართული წიგნების მოპოვებას.

მეორეს მხრით კიდევ ის დანიშნულება ექმნება, რომ ყველა წიგნების გამოცემლებს გაუსაღებს თავიანთ გამოცემულ წიგნებს, რომლებსაც, როგორც დღეს ვხედავთ, ყოველივე შრომაზე უფრო ეჭირათ გასაღება; მოუხერხებლობისაგამო, ან დაჰკარგვიათ, თუ სადმე გაუზგანეით, ან არა და დაუყრიათ თარობეში ბოზლების თავ-შესაფარათ. მაგომცებლები ძილს ეპირებიან, იმედი დაჰკარგვიათ, რომ ახალი წიგნი გამოსცენ—ვერ გაასაღებენ.

აბა ერთი მუშა ახლოგზდობამ დაინახოს, რომ ქართული წიგნები ვრცელდება, აბა მიესცეთ იმას იმედი ამ საქმეში—და მაშინ ენახავთ, როგორ გამოაქყ ტენ ისინი თვალებს და დაიწყებენ მუშაობას. ჩვენ დიდის კმაყოფილებით ამ ახლოგზდებს, წიგნების გასაღების გარდა, წიგნების გამოცემაშიაც ხელს მოუწყობთ, რამდენათაც შეგვეძლება და საქრო დავერჩებით ამ შემთხვევაში.

ახალ-დაბადებული მალაზია ეცდება ყოველ გვარი დბრკოლება მოუსპოს მთხოვნელს და გარდა ამისა გაუადვილოს ყველას საქმის დაჭერათავისთან; მაგრამ თუ კი საზოგადოება დარწმუნდება, რომ ეს საქმე საჭირო და სასარგებლო საქმეა, ჩვენთვის ერთნაირი იმედის მოპყვები და გულის გამმაგრებელი იქმნება, გამოგვიჩნდებოდეს ყველა მარგებში რამდენიმე, ან თითო-თითო მაინც ისეთი პარები, რომლებთანაც საქმე დაეჭიროთ და მოგვეხმარონ წიგნების გავრცელებაში. ამ კაცების დაჯილდოებაზე, გაგზანელი წიგნების პროცენტებით, ვერას ვიტყვით ჩვენ ჯერ-ჯერობით, რადგან, პირველად, ჩვენი მალაზია ახლოგზდაა და, მეორეთ, თვითონ მალაზია თავის წვრილმანი ხარჯის დასაფარავად ძალიან ცოტა პროცენტებს ღებულობს თვით წიგნების პატრონებისაგანაც. ამ შემთხვევაში ყველა პატიოსანი კაცის ჯილდო ის არის, რომ ის გრძნობს კეთილი საქმის გაკეთების სარგებლობას და კმაყოფილდება იმით რომ, კეთილ საქმეში ხელი აქვს გარეული და აკეთებს იმას, რამოდენათაც გარემოება ნებას აძლევს.

თუმცა ბევრი გეპირდებიან და მხურვალე სურვილი გამოგვიცხადეს ამ გვარი შემწეობისა სხვა და სხვა ადგილებიდან. მაგრამ სახელობ ამ ქვეყანა არ ეხსენებთ არაიის, გარდა თ. ანტონ ნაკაშიძისა, რომელიც სიტყვას საქმითაც ამართლებს და რომელსაც ვერეთი გულითადი მონაწილეობა აქვს მიღებული ბურიაში ყოველივე სახალხო საქმეში, როგორც მაგ. შკოლების მდგომარეობაში, სასაფლაო მალაზიებზე მოლაპარაკებაში გლესებთან, ქურდობის მოსპობაში და სხვ.

მათაგებთ ამ ორიოდ სიტყვით ლაპარაკს დღეს-დღეობით ქართული წიგნების მალაზიასზე და ვისურვებთ, რომ ქვემარტი მამულის-შვილებისაგან თანაგრძნობა არ მოგვაკლდეს. მსთხოვთ აგრეთვე ყველა წიგნების გამომცემლებს, ნუ დაგვიგვიანებენ გასაყიდი წიგნების გამოგზავნას.

სხომის ვიტყვით ჩვენ დაწვრილებით მალაზიის პირობებზე, წიგნების სიაზე, აგენტებზე და ქართული წიგნების გამოცემაზე, რასაც მალაზია იკისრებს თავის თავზე. მაინამ, თუ საქროება, მოითხოვს, ვგრე მოგეწერეთ: **Въ Тифлисъ, въ книжный магазинъ Эпифана Каландадзе и К^о. На Михайловскомъ мосту, въ зданіи Мирзоева.**

მთიანე ძალანდაძე და ახვ.

კვირეულია, მას ვგულებოდა იგივე ხალხი.

ჰარიმის ომის დაწყებამდისინ სათათრეთის არ ჰქონდა არა ვითარი გარ განი ვაღი; ავით იყო თუ კარგად. მისი მმართველობა მართი და სახელმწიფოს, აკმაყოფილებდა მის მრავალ ნაირ საქაროებას შინაგანი საშუალებითა და მხოლოდ ხაზინის შემოსავლიდან. მაგრამ შემდგომ, როდესაც შერობიელ სახელმწიფოთა შეიკანეს თავის მფარველობის ქვეშ და მისცეს მას ადგილი თავიანთ საერო-თანშეკრულებათაში, მაშინ სათათრეთმა იწყო ვალის აღება შერობიელთ და უპირატესად იგლისის მანკარებისა და კაპიტალი-სტებისაგან; ასე რომ თვით ჰარიმის ომის დროს ისესხა ლონდონის ბანკორებისაგან ორ გზის 56 მილიონი მანეთი. ეს იყო პირველი მისი გარეგანი სესხი.

ამ გვარი ადვილათ ფულის მოგება გაუგებრივლდა თათრის მმართველობას, მიჰყო ხელი სესხს და ამ უკანასკნელ 20 წლის განმავლობაში შეაგროვა ვალი 1,400 მილიონი მან.

ახლა ენახოთ, თუ როგორ სურათს წარმოგერდგენს მსმალოს სახელმწიფოს შემოსავალ-გასავლის ბიუჯეტი. მთელი წლის შემოსავალი მათრის ხაზინისა შეადგენს 21.711,764 გირვანქა სტერლინგს, ან ჩვენს ფულზედ 151 მილ. მან. გასავალი 26.299,178 გირ. სტერ. ანუ 184 მილ. მან. *).

მასასადამე გასავალი ემატება შემოსავალს 33 მილ. მანეთით, რომელიც შეადგენს წლის დეფიციტს. მალში და სარგებელში მმართველობა იხდის წელიწადში 105 მილ. მან. მაშ მას ურჩება წლიურის შემოსავლიდან მხოლოდ 46 მილ. მან. და ამ ფულიდან 14 მილ. მან. დანიშნულია ხონტქრის საქაროებაზედ და მის არემზედ, მასასადამე მას ურჩება მთელი სახელმწიფოს მართვისათვის, ესე იგი: ჯარის, ფლოტის, ადმინისტრაციის და სხვა უწყებების საქაროების დასაკმაყოფილებლად, მხოლოდ 32 მილ. მან.

ახალი საქმეა, რომ ასე მცირე ფულით მართვა სახელმწიფოსი, რომელშიაც ცხოვრებენ ჯერ მარტო შერობის სათათრეთში 30 მლ. ქვე-შიერდომნი, — შეუძლებელია, მაშინებით თუ უნებურად თათრის მმართველობამ უნდა მიიქცეს ისევ სესხისადმი, მიუმატოს ისედაც დიდს ვალს კიდევ ვალი!

სამწუხროდ როგორც ხსენებული მმართველობისა, ვერცხე მის შერობიელ მოვალეთა ამ უკანასკნელ დროს, მოხდა ერთი გარემოება: წელს გაზაფხულზე, ლონდონში გამოვიდა ერთი ბროშურა, სახელად: „შინანსიური და პოლიტიკური დაცემა სათათრეთისა.“ ავტორი ამ ბროშურისა უ. ლუის შერლეი, სახელგათქმული მწერალია იგლისში, კარგად და ზედმიწევნით მცოდნე

*) ეს ბიუჯეტი დამტკიცა სულთანმა ამ წლის 3-ს ივლისს.

დნე აღმოსავლეთის და განსაკუთრებით მსმალოს საქმეებისა. ამასთანავე კაცი მიუდგომელი და მართლის მიხრობელი. ეს უ. შერლეი თავის ბროშურაში სხვა და სხვა ფაქტებით და საბუთებით ამტკიცებს, რომ სათათრეთის ფინანსიური მდგომარეობა მეტის-მეტად ცუდათ არი-სო, რომ ის ამ მოკლე ქაშში უნდა დაიშალოსო; ამისთვის აგონებს და ურჩევს ლონდონის ბანკორებს, რომ მათ აღარ მისცენ სესხით ფული სათათრეთს, რომელიც დღე-დღეზე გა-კოტრებას უნდა მოელოდესო.

მქვენი მტერი, რაც ამ პატარა წიგნმა საქმე მოახდინა ლონდონის კაპიტალისტებში! სათათრეთის კრედიტორებს. ბანკორებს თავზედ თმა აეფუშათ, აღელდნენ და აშფოთდნენ, რადგანაც მათი რწმუნება და ნდობა სათათრეთზე შერყეული შეიქმნა.

ამბობენ, რომ შერობიელებისაგან ნასესხი ფულისაგან ნახევარი არ მოხმარებია სახელმწიფოს, მის ეკონომიურ და ზნეობითს საქაროებას; სესხის ზედ-მოქმედება უფრო დეტყო თურმე ხონტქრის სასახლეების გამრავლებას, მის ზომავდ-გარდასულ განცხრობით ცხოვრებას, მისი ევზირების და ფაშების ჩასუქებულ მდგომარეობასო.

ზოგიერთ უწყების მოსამსახურეებს, ჩინოვნიკებს ხუთი და ექვსი თვია, რაც ჯამგირი არ მიუღიათ, რასაკვირველია, მათი დრო-გამო-შვებით ჯამგირის მიუღებლობა არ რჩება უმოქმედო მათ ზნეობა-ზედ, უიმისოთაც საკმაოდ დაცე-მულზედ. სარწმუნო პირებმა დამარ-წმუნეს, რომ სტამბოლის სამსაჯუ-ლო სასამართლოებში საზოგადოდ დარიბი მდიდართან მუდამ გამტყუ-ნებულიაო და ადმინისტრაციული უკანონობა და თვით-მნებელობა არავის აკვირებს ახლა სტამბოლშიო.

შერობიელების გაელენას სტამ-ბოლში აქვს ხასიათი უფრო ექს-პლუტაციური, ვინემ ცივილიზაცი-ური; რაც სათათრეთში ერცხლის და ოქროს ფულია, ისინი ბოჭვენ და გააქეთ თუ თავიანთ ვალში და სარგებელში და თუ თავიანთ მანუ-ფაქტურის და სხვა გვარ საქონელ-ში, რომლითაც მოფენილია მთელი სტამბოლის დუქნები და მაღაზიები. შემდგომ ამისა, რასაკვირველია, სა-ფუძელიანათ უნდა გექჩვენოს საზო-გადო და ყოველ მხრეი ჩივილი აქ უფულობაზედ.

მაგრამ ერთი ფინანსიური გარე-მოება შეადგენს მსმალოს უპირა-ტესობას სხვა შერობიელს სახელ-მწიფოებზედ: ეს გარემოება მდგო-მარეობს იმაში, რომ მთელს სათა-თრეთის იმპერიაში არ არის ხმარე-ბაში ქ-ლადის ფული, რომელიც შეადგენს, როგორც მოგვხსენებთ, ვალს მმართველობისას თავის ქვე-შერდომთადში; მთელი სახელმწი-ფოს შემოსავალ-გასავალი, აღებ მი-ცემა და ყოველ გვარი ე-ქრობა წარმოებს აქ მხოლოდ მიტლიურ ფულზედ, ესე იგი, ოქროზედ, ვერ-ცხლზედ და სპილენძის ფულზედ.

პეტრე ჩარევი

ვაზის ახალი ავთმყოფობა

VI

შველახე შესამჩნევი ნიშანი ის ნიშანია, როდესაც ქირი ვაზს გარეთ გამოაჩნდება. ნიშანი ეს არის, რომ ვაზს ფესვებზე გამობერილ მუწუკებს და ნასკეებს, კვანძებს დაყრის ზოგს დიდს და ზოგს წვნიკს. ეს ნასკეები იმისგან წარმოსდგება, რომ ვაზის წილს საკუთარი სახელეტი იარალი აქვს, ამითი ფესვსა სხხელეტს, სწუწ-ნის და გამოშრობამდინ წურბელა-სავით ზედ უკადია. მითო ნასკეი ნახხელეტი ადგილია, რომელზედაც რამდენიმე ხანი ფილოქსერის გროვა სცხოვრებს. მასუკან ფესვი რომ ლობას დაწყებს და ფილოქსერას საზროდ ეცვლება, ამ ფესვს თავს ანებებს. ზოგი ფრთიანათ იქცევა, მიწილამ ზეზე ამოდის და ფრინავს; ზოგი სხვა ქორფა ფისებზე გადადის, ახალი საზროდს საწუწნელათ. ამ ნახხელეტ ალაგებზე ახალი ნასკეები წარმოსდგება: ზოგნი უფრო დიდხან ფესვზე გადადიან რამდენიმე გრო-ვით და ერთათ იმდენი შეიკრიფება, რომ თვლა არ შეიძლება, ახლო-ახ-ლო ნახხელეტებით დიდს ალაგს იქერენ, ფესვს სწუწნიან და ბოლოს ვაზს ფესვები ულპება.

ეს კიდევ ერთი დამტკიცება იმ ახრისა, რომ ფილოქსერა ავთმყო-ფობის მიზეზია, წინა ჩნდება, და არა თუ ფილოქსერა ავთმყოფობის შემ-დეგა სჩნდებოდეს: იგლისის სახელ-მწიფოში, ირლანდიაში სცადეს, ამო-იღეს ფლოქსერით სავსე ვაზი, ეს წვნიკი წილი დიდს მეცადინეობით სულ ერთიანათ გააყრეინეს და ახალ მიწაში გადარგეს. მაშინ იხარა, რო-გორც წინათ ეხარა და ფესვები გა-იმაგრა.

მასაც უნდა და ღონისძიება აქვს, ფილოქსერის ხასიათი შეიტყოს, სა-ფრანგეთში შინ ყვავილსავით ინახ-ვენ ქილაში დარგულ ვაზსა და სცდიან ყველაფერს, რაც ფილოქ-სერისა უნდათ შეიტყონ. მაშლილ ადგილასაცა რგვენ სახლის ახლოს, და ქილაშია თუ გარეთ, ღონიერსაც და სუსტსაც, ახლოგაზდასაც და ძველ-საც სცდიან, უჩენენ ფილოქსერას და თვალყურს ადევნებენ, რა ემარ-თება ვაზსაო.

შველა ზემოხსენებულისაგან სჩანს, რომ ვაზის ახალი ავთმყოფობის ნა-მდელი მიზეზი ეს წილია, ფილოქ-სერაა.

ბევრს სხვა ღონისძიებას და წა-მალს ამბობენ ფილოქსერისაგან დახ-სისათვის.

მოიგონეს ფილოქსერის ამოხრო-ბა წყლითა; ამისათვის ევენხში ბლო-მათ წყალს უშვებდნენ, აგუბებდნენ, რომ დედამიწა კარგა გაქლინთული-ყო. მიწა კარგა იქლინთებოდა, მა-გრამ ფე-ვენსა და მიწის შუა იმდენი ჰაერი რჩებოდა, რომ ფილოქსერა ვერ იხრობოდა. ამას გარდა ფილოქსერა კიდევ იმითი რჩება, რომ როდესაც ჰაერი იკვრის და თავისუფლათ ვე-ლარა სუნთქავს, ამდროს მიიძინებს.

ამ ძილში კარგა ხანი რჩება, ასე რომ ერთს ზამთარს მთელი ცხვეთა დღე წყალში შეინახეს უფრო ადვილად ხრობაო; მაგრამ მაინც კიდევ მოცო-ცხლდა.

ცარიელი ენების მორწყვითა და გუბების დაყენებითაც არა გამო-დის რა, თუ ამასთან მალ-მალ სა-სუქი არ დააყარეს და ქრის ზოგი-ერთი საწამლაეი არ გაუტრის.

შეეკი გამოჩენილა, რომ მორ-წყვის შემდეგ ვაზს ავთმყოფობა უფრო მალე ემართება და მალეც აფუჭებს.

მართალია, ზოგიერთი მამულის პატრონი დიდს შრომით და ტან-ჯვით ცოტადნათ ერეოდნენ ავთ-მყოფობას, მაგრამ იმათი ხმარებუ-ლი საშუალება წყლის მიშვება მთელ ევენხში და ღონისძიება მტრის წარ-ღენა არის *)

ფილოქსერის გაწყვეტისათვის აქა-მდინ ხმარობდნენ და ახლაც ხმა-რობენ საწავლაეებს, როგორც გოგირდ-მე-უ-ნახ მიროვანი პ.ტ.შია (sulphocarbonate de potasse) და სხვა ამისთანა საწ მლაეისა, მაგრამ რადგა-ნაც ვაზის ფესვებთან მაინც და მა-ინც ყოველთვის წმინდა ჰაერი რჩე-ბა, ფლოქსერა კიდევ საკმაოთ გა-დარჩება ხოლმე. პატარა ადგილას ეს საწამლაეი და ღონისძიება ამ ვა-ზის წილსა ადვილათა სწყვეტს, მა-გრამ გაშლილ ალაგს საცა ზერები და ევენხები ერთმანერთს აკრავს, ამ ღონისძიების ხმარება თითქმის ვერაფერსა შეეღის; მართალია ბე-ერი ეხოცება, მაგრამ რადგანაც წმინ-და ჰაერი ფესვებთან საკმაოთა რჩე-ბა და საწავლაეი ბევრს წილს არ ეკარება, კარგა ბევრი რჩება. აქამ-დინ ამ ღონისძიებას ძლიან ბევრ-სა ხმარობდნენ და უებარი ეგონათ, მაგრამ ახლა კი თან და თან თავს ანებებენ.

ახლა უფრო სასუქსა ხმარობენ, რომელშიაც პატარა ანუ ნაცარ თუთქს ბლომათ ურევენ და აგრე-თვე აზოტიან (გვარჯილმზად) მასა-ლებსა. ამ სასუქის შემწეობით და-სუსტებული ვაზი ცოტათი სულს იდგამს. შოთოლს იღებს და ცოტა მომატებით ყურძენს ისხამს. მაგრამ ეს არის რომ ამ ღონისძიებითაც ვა-ზი თავის მტერს ვერ უმაგრდება: რაკი ერთხელ მტერი დაესხა, დღე-ები უმოკლდება.

მრთის სიტყვით, ვერა საშუალება ვერ მოსძებნეს ისეთი, რომ არამც-თუ ქია ამოწეყვითათ, ისეთი შეველა ვერ მოხახეს, რომ ვაზს ისე გაძლე-ბა მაინც შეეძლოს, როგორც ნაც-რით ავთმყოფობის დროს სძლებ-და და ან სხვა ავთმყოფობის დრო-სა. მართალია, ისეთი ვაზის ჯინშია,

*) შრანტუხებმა ფილოქსერის წყლით დახრობის გამო ეს ანდაზა მოიგონეს: ნოემ ნახო, რომ იმის ვაზებს ფილოქსერა და-ხვევია, მიხვდა, რომ ვაზს სულ ძირიანათ ამო-მიგდებდნენ და ღმერთს შეეხვეწა: მიშველეო. ღმერთმა უბრძანა ნოესა: — შენ შენს თა-დარიგს შეუდექი, რომ თავი გადირჩინოო და მე ასეთ წარღენას მოვიყვან, როს მე ფილოქსერას სულფორიანათ დავაზრობო.

რომ ფილოქსერას უძლებს. მის არის ამერიკის ჯიბის ფაზი, რომელიმაც ფილოქსერა შეეყვრა მეროპის ვაზებს...

(დასასრული შემდეგში)

ნარევი

მთი პატარა დამამატილი სცენა მომ ხდარა ამას წინათ ქალაქ ხერსონში: ცოლ ქმარი გაყრილან და შვილის თაობაზე უკა-ყოფილება მოსვლიათ...

* * *

პეტერბურგში გადაიცილა ამს წინათ ებრაელების რაბინი ნეიმანი, რომლის დასა-ფლავების დროს ურიებს შუა საშინელი ჩიუბი და აკლ-მკალი მომხდარა...

* * *

ბარბაღლის უახვიანა თავის უფროსი შვილის მენატრისათვის, რომ გერცოგო-ვინელ დაქორცილების სასარგებლოდ ხელის-მოწერა გამართოს და ფული მოატროვოს...

* * *

პაპრას კუნძულზე მიტყალებულა ბა-რიბაღლის ცოლი — შრანჩისკა, რომლისგა-ნაც ბარბაღლის ოთხი შვილი ჰყვანდა...

ჰყავს, რამდენსაც პირველი ცოლის სახლ-ოვრად ანიტა ჰქვია. შრანჩისკა მესამე ცო-ლი იყო ბარბაღლისა; პირველი ანიტა 1849 წელს მოუკლა...

სავაჭრო

ინტენდანტის სამმართველო აცხადებს, რომ ახალქალაქის უფლის სამმართველოში იქნება ვაჭრობა ახალქალაქის ჯარის მაღა-ზისათვის ხორბლის და ქერის დაფქვის თაობაზე...

ინტენერის სამმართველო გამომხმობს მსურველებს, რათა იქსრონ იჯარით, მერგის მაზრაში, ბურტუყაფის სიმაგრის ციტადელს აწვინება...

მაჭრობა იქნება მთილისში სამმართველოს სამმართველოში 4-ს ენკენისფეხ 1875 წელს.

მთილისის ქვევითა იუნკრის საწა-ვლებლის გამგება გამომხმობს მსურველებს, რომელთაც მსურთ იჯარით აღება ამ საწა-ვლებლისათვის ხორცისა და სხვა ხორცისა და აგრეთვე თეთრი პურისა...

მაჭრობა დანიშნულია ამ აგვისტოს 29-ს.

ბზის-მკეთებელი ტამიტეტი (Строително-дорожный воинтеръ) გამოი-ხმობს მსურველთა, რათა იქსრონ იჯარით მოტანა ქვიშისა და დამტრეული ქვისა სამი წლის განმავლობაში, 1876 წლის 1 იანვრიდან ვიდრე 1879 წლის იანვრამდე...

პირველ უჩასტკაში საჭიროა: 1) მთილისიდან საღალღელამდი ყოველ წელიწადს 144,6 კუბიკური ოთხ-კუთხი) სა-

წენი სხებენი (დამტრეული ქვა) და სამი წლის განმავლობაში 433,8 სეტ. ათითა საყენი 16 მანეთად, სულ 6,940 მან და 80 კაპ. 2) საღალღელამდი ნოვო-აქსტა-ფამდი ყოველ წელიწადს 546,96 კუბიკ საყენი, სულ 1640,88 სეტ. და თითო საყენი — 22 მან., სულ 36,099 მანეთის და 36 კაპიკის.

მეორე უჩასტკაში: ნოვო-აქტი-ფამდი დელიფამდი წელიწადში 379 კუბიკ-საყ., სულ 1,137 სეტ; თითო საყენი — 14 მან. სულ 15,926 მანეთის და 379 სეტ-ქვიშა, თითო საყენი 7 მანეთად. 2) დე-ლიფინამდი მამაჩემინამდი წელიწადში 90 კუბიკ-საყ. ქვა — საყ. 14 მან. და 36 ქვიშა, საყ. — 7 მან. 3) მამაჩემინამდი ქარაკლისამდი ამავე ანგარიშით.

მესამე უჩასტკაში: დელიფინამდი მრევინამდი საჭიროა ყოველ წელიწადს 600 კუბიკური საყენი სხებენი და სამ წელს 1,800 საყ., თითო საყენი — 14 მან. სულ 25,000 მანეთისა.

მსურველთა უნდა გამოგზავნონ განცხა-დება მთავარ სამმართველოს კანცელარიაში ამ წლის 5-ს სექტემბრამდინ.

ქვეკასიის მაზრის ინტენერის სამარ-თველო გამომხმობს მსურველთა, რათა იქი-სრონ იჯარით აღება ახალციხეში ყაზარის აწვინებისა. იჯარისათვის დანიშნულია 8,226 მანეთი და 11 კაპ.

მაჭრობა იქნება 1 სექტემბერს (ენკენის თვეს) მთილისში ინტენერის სამმართვე-ლოში.

განცხადებანი

გამოვიდა და ისეილება მთა-ისის გუბერნიის სტამბაში და აეტო-რის სახლში „მოკლე ახსნა ლთიის ტაძრისა“ თვისის საზოგადო კუთ-ვნილობაებით და ნიშნენლობაებით, საზოგადო ლეთის მსახურებათა: მწუ-ხრისა, სერობისა, შუა-ღამისა, ცის-კრისა, ჟამნების: 1, 3, 6 და 9-სა და წირვისა-ლიტურლიისა, — შედგე-ნილი ქართულის ენაზე მთ. საკა-თედრო სობორ. პანდელაკს, მდედ-ლის რაჭდუნ ვიზაშროვის მიმრ. უსანი ყველგან ხუთი შაური (25 კაპ.) (3-2)

იბეჭდება და მოკლე დროში გა-მოვა გასასყიდათ ახალი ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი ყმაწვილე-ბისათვის, შედგენილი ანთიმოზ ჯუღელისაგან. (3-2)

ბალანსი ოქტომბრის განმავლობაში ამხანაგრძობისა 1 ს იანვრიდან 1 თებერვლისამდე წლისა. (დამტრეულია 21-ს მარტს 1874 წ., 21-ს დამტრეულიებისაგან სესხით 1500 მ. და 116 წვერისაგან 690 მ. და 60 კაპ., სულ 2190 მან. 60 კაპ.)

Table with 3 columns: Description, Man, Kap. Items include: 1) ქასსა, 2) სესხი მიტკმული, 3) სარგებელი მიტკმული ვა-დაზედ წინ გადახდილი ნასეს-ხისა, 4) მთილისის საურთიერთო ნდობის საზოგადოებში, 5) სარგებელი მიტკმული ნა-სესხებზედ, 6) სამმართველოს ხარჯი, 7) სათადარიგო თანხა.

ბალანსი. 7569 77

Table with 3 columns: Description, Man, Kap. Items include: 1) წილის ფული შემოტანი-ლი 373 წვერისაგან, 2) სასარგებლოდ შემოტანი-ლი, 3) სესხები აღებული მთი-ლისის კრედიტის დაწესებათაგან და კერძო პირთაგან, 4) სარგებელი აღებულია, 5) ჯარისა აღებულია, 6) სხვა და სხვა შემოსავალი, 7) სათადარიგო თანხა.

ბალანსი. 7569 77

შენიშვნა: მამგეობა შეიყრე-ბა ხოლმე კვირაობით და ორშაბა-თობით დილის 9 საათიდან 2-ს საა-თამდის შუ-ღლისა, და საღამოთი 4-ს საათიდან 10 საათამდის. რჩევა შეი-ყრება ხოლმე თვეში ერთხელ — კვირა დღეებში, პირველის რიც-ხვის შემდგომ. ამ ხანაგობა აძლევს სარგებლებს სასარგებ-ლოდ შემოტანილ ფულზედ ვადით არა ნაკლებ 6 თვისა 6%, ანუ აზედ ექვსს, და წლის ვადიზედ და მომე-ტებულზედ 7% ანუ შვიდს ასზედ. მეთოთხ იღებს სარგებელს გასესხებულ ფულზედ 12% ანუ ას-ზედ თორჯეტსა.

გამგენი: მ. ძაღაგოვი და ბ. ოსეოვი

Large table with multiple columns: რა. ვაზ., დილა, საღამ., II კ., III კ., ცეცხლის ვაშები, უოზობა, ბირჟა, მან. კაპ., მაზანდა, მან. კაპ. Includes various financial and trade data.